

ÖZET

CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK ROMANINDA ÜTOPYA (1923-1950)

Necla DAĞ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Mayıs 2017

Danışman: Doç. Dr. Mustafa KARABULUT

İnsanlık tarihi ile yaşıt sayılan ütopyanın yazılı örneklerine Platon'dan itibaren rastlanır. Ütopya, 16. yüzyılda Thomas More'un 1516'da "Utopia" adlı eserini yazmasıyla bir türün adı olur. Yaşadığı dönemin siyasal, toplumsal, bireysel koşullarından memnun olmayanlar, mevcut düzen karşısına farklı bir zaman ve mekânda tasarlanmış ideal bir düzen ortaya koyarlar. Olumsuz yaşam şartlarını ortadan kaldırmaya yönelik alternatif bir dünya sunan bu öneriler, topluma daha iyi yaşama alanları getirmeyi amaçlar.

"Cumhuriyet Dönemi Türk Romanında Ütopya" isimli bu çalışma Giriş ve sonuç kısmını da içeren üç bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında ütopyanın anlamı, kaynakları ve tarihsel gelişimi hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca distopya ve distopyanın tarihsel gelişimi örneklerle açıklanmıştır. İnceleme kısmında Türk edebiyatında 1923-1950 yılları arasında yayımlanan ütopyik romanlar tespit edildi. Dönemsel özellikler göz önünde bulundurularak ütopya açısından veri sağlayan romanlar tematik olarak değerlendirildi. Belirlenen ütopyalarda dönemsel farklılıklar, benzerlikler ve siyaset-toplum-birey ilişkisi ortaya konmaya çalışıldı. Değerlendirmeler yapılırken konuyla ilgili mevcut akademik çalışmalardan faydalanıldı.

Anahtar Kelimeler: Ütopya, Cumhuriyet Dönemi, roman, distopya.